

SINT EUSTATIUS

Door K. H. Voous

Dagboek aantekeningen van een tocht naar het kraterbos van de vulkaan van Sini Eustatius, in de groep van de Bovenwindse Eilanden van de Nederlandse Antillen. De vulkaan heet de „Quill”. Hij heeft een prachtige regelmatige kegelvorm en bereikt een hoogte van ongeveer 600 meter. Op de vlakke bodem van de krater, die op ongeveer 275 meter boven zeehoogte ligt, groeit een weelderig bos.

Op enkele plaatsen zijn de originele aantekeningen ter verduidelijking iets aangevuld.

23 februari 1952

Gezeten op een klein, mak paardje, bestijg ik in de vroege ochtend de helling van de Quill over een vrij steil maar goed begaanbaar pad van overwegend brokkelige en losse tuffen en vulkanische as. Naar de top neemt de bosvegetatie in weelderigheid toe, komen er meer lianen en meer mos op en in de bomen en wordt alles vochtiger. Het regent af en toe wat en soms is de berg in de nevel. Daardoor wordt de indruk van vochtigheid van het bos, in een overigens droog en dor eiland, nog verhoogd. Vooral binnen in de krater wordt het een echt weelderig tropisch woud met nog meer en nog grootbladiger aronskelken, nog meer lianen, een nog weelderiger mosbegroeiing, meer en sterker vermolmdde oude bomen en boomstronken en een vochtiger en weker, bladrijke humusbodem. Het is donker in het kraterbos en de zon kan er nauwelijks in doordringen. Er staan een paar enorme kapokbomen, ook broodbomen, wat varens en in de bomen groeien erg veel nestvarens en bromelias, doch ik zag er slechts enkele orchideeën. De kraterwand is steil, soms een bijna loodrechte afgrond, maar hier en daar begaanbaar langs een natuurlijke trap van steenblokken en boomstronken, leidend vanaf de laagste drempel van de kraterwand (op 450 m) door de kruinen van het bos omlaag. Op de bodem wemelt het van kleine, donkerbruine hagedisjes met grote kopjes en een lichaamslengte van 5-6 cm. Zodra de zon de boomkruinen of de open plekjes in het bos beschijnt, komen

er mooie geel-met-zwarte of oranje vlindertjes met slanke lijfjes en lange vleugels.

De meest opvallende vogelgeluiden in de krater zijn de lokroepen van de „thrushes” of witoogspottijsters (*Margarops fuscatus*), die in de toppen van de bomen zitten, meestal dicht in het gebladerte; daar waar bovenin nog wat zon is, zitten ze ook wel te zingen. Meestal erg hoog zitten ook de bloemen minnende suikervogeltjes (*Coereba flaveola*) te roepen en te kwetteren; in het donker van de benedenbegroeiing komen ze niet. In de tussen-étages van het bos lokken en zingen nog al eens roodstaartzangertjes (*Setophaga ruticilla*): hun roep behoort ook tot de vogelgeluiden die hier het meest opvallen. 't och horen ze hier niet thuis, want het zijn trekvogels en overwinteraars uit Noord-Amerika. Evenals elders op het eiland valt natuurlijk ook hier het hoge, klagend en zangerig roepen van de „mountain doves” (*Zenaida aurita*) op. Deze tortel-grote duiven zoeken niet alleen de hogere bomen op, maar dalen ook wel lager in het bos af, doch komen niet in de donkere onderbegroeiing. Op hoge boomtoppen in de zon roepen ze lang achtereen hun vier-lettergreepig gekeer. Zij laten zich door nabootsen van hun roep op den duur wel naderbij lokken, maar ze blijven erg schuw. Er wordt te veel op hen gejaagd. In de allerhoogste bomen zitten ook de grote blauwduiven (*Columba squamosa*) te roepen, met een zwaar rôekoekôé-ge-luid, bijna net als de Nederlandse houtduif, maar iets zwaarder en met een wat andere klemtoon. Ze zitten bij voorkeur in de hogere bomen langs de steilste kraterwanden, zijn erg schuw en vliegen met hun lange vleugels veel meer flappend, maar even hard en met zwaar vleugelgeklepper uit de bomen. Soms komen ze suizend over de boomtoppen scheren in pijlsnelle vaart. Hun wijze van wegvliegen is direct van die van de „mountain doves” te onderscheiden: hard klapperend, terwijl de „mountain doves” veel sneller en fijner met vleugels klapperen en met zingende

vleugelslag wegvliegen. In de dichtste onderlagen van het kraterbos, vooral daar waar veel met mos begroeide stenen zijn, ontmoeten wij de „partridge”, een niet schuwe, grote grondduif (*Geotrygon mystacea*), die in opgerichte houding, op hoge poten op de grond en op de lagere horizontale takken van de struiken zit; een echte vogel van het schemerdonkere bos, die als een uil of houtsnip zo zacht tussen de bomen vliegt, niet met de vleugels klappert, een opmerkelijke schutkleur en grote ogen heeft. Het maakt een diepe indruk op mij, als er één als een spookvogel op geruisloze vleugels, tussen de stammen door naar mij toe komt vliegen, vlak naast mij op de bosbodem komt zitten, als een kip opgericht naar mij opkijkt, na korte tijd als een *houtsnip* wegvliegt, nu en dan zigzaggend tussen de bomen en altijd erg laag boven de grond. Andere vogelgeluiden zijn er niet te horen, met uitzondering van de fragmentarische lijsterachtige zang en de lokroep van de „trembler” (*Cinlocerthia ruficauda*), de merkwaardige, zeldzame *spotlijster* van de gebergtebossen van de kleine Antilliaanse eilanden.

Op de top van de berg is het bos aanzienlijk droger; de laagste kraterwand fungeert hier stellig als een soort weg om door dit bos in en uit het kraterwoud te vliegen. Van dit punt uit zie je naar beneden, tussen de bomen door, op een oneffen groene zee, die gevormd wordt door de toppen van de woudbomen in de krater; aan de andere kant daalt het bos langs de buitenhelling van de vulkaan regelmatig af. Er zitten hier veel heremietkrabben, die in grote slakkenhuizen rondlopen. Op de drempel zien wij alle drie van het eiland bekende kolibrisoorten, doch alleen de grote groene en de *kuifkolibrie* (*Sericotes holosericeus* en *Orthorhyncus cristatus*) zijn ook langs de gehele helling te vinden; de laatste het talrijkst. Zij zijn niet in het minst schuw en komen op zoek naar bloemenhoning en miniatuur kleine insecten tot in het dichtste onderhout. Doch in het kraterbos zelf hebben wij hen niet gezien. Over de drempel heen komen steeds „mountain doves”, een heel enkele maal ook *grote blauwduiven* met grote vaart in en uit vliegen en éénmaal ook een „partridge”.

Het bos langs de helling wordt vrij druk door „mountain doves”, nabij de top ook door de *blauwduiven*, en overal elders door talrijke *spotlijsters* bewoond. De laatste joegen elkaar 's morgens steeds achterna, over de kruinen van de bomen, vechtend in het dicht gebladerte. Zij eten er sappige boomvruchten, maar ook grote insecten en zelfs kleine hagedissen. Dan zijn er ook hier de geelborstige *suikervogeltjes*, af en toe een eenzaam zwervend en lokkend *roodstaartzangertje* en op de donkere, met een dicht bladerdek bedekte bodem van een klein dalletje lukt een of ander grondzangertje van het geslacht *Seiurus*, ook al een insectenetertje, dat de koude winter uit Noord-Amerika is ontvlucht. Pas op de laagste gedeelten van de helling, daar waar bouwland en weidegrond verschijnen, komen de *musgrote grondduifjes* (*Columbigallina passerina*) en de *zwarte vinkjes* (*Tiaris bicolor*); daar zijn ook nog andere inheemse vogels en verschijnt 'n eenzaam zwart-wit zangertje (*Mniotilta varia*), dat langs dunne takjes van het nu ijle en droge struikgewas klimt, vaak als een *boomklever* met de kop omlaag. Ook is hij alleen maar een wintergast op het eiland.

Resten nu nog de grote groene leguunen in de hogere bomen langs de helling en de „killy-killies” of *torenavalkjes* (*Falco sparverius*), die over het lagere gedeelte van de vulkaanhelling zwerven, jagend boven open bouwland, maar die ook roepend en met trillende baltsvlucht tot bij de top van de Quill zweven en over het bos scheren. Hier hebben zij een ruim uitzicht over de groene toppen van het kraterbos en de omringende blauwe golven van de Caraïbische Zee.

Vogelkalenders Jan P. Strijbos

Er staan vooral op de kleine kalender (15½ × 24½ cm) van Strijbos voor 1962 nogal wat niet in Nederland broedende vogels, wat de vraag doet rijzen of het niet wenselijk is in de toekomst de plaats te vermelden, waar een dergelijke foto werd genomen. Zowel de grote (24 × 29 cm) als de kleine hebben elk twaalf foto's, plus een mooie prent op het schutblad en zullen voor velen een begeerlijk bezit vormen.

K. Z.

Vogelkalenders 1962, met foto's van Jan P. Strijbos. Uitg. L. J. Veen's Uitg. Mij N.V. te Amsterdam. Resp. f 3,50 en f 2,50.